

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2466
Izhaj razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasni po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni številni račun št. 11.400

Zadnja faza „razoroževanja“

Ob francoskem odgovoru na angleško noto

Razoroževanje sveta je v drugi polovici drugega leta razorožitvene konference zapustilo Ženevo in se razbilo po odhodu Nemčije in njenem izstopu iz Društva narodov na nešteta pogajanja med posameznimi velesilami in drugimi zainteresiranimi državami. Namesto dolgočasnih, neskončnih zasedanj razorožitvene konference same, so prišle na vrsto diplomatske note med Francijo in Nemčijo, Francijo in Anglijo, Francijo in Italijo, Italijo in Nemčijo, Italijo in Anglijo itd. Mimo tega so romali zunanji ministri in drugi odposlanci iz prestolnice v prestolnico, in za njimi se je vozil še predsednik razorožitvene konference gosp. Henderson. Izmenjava not med Parizom in Berlinom je ustvarila podlago za izmenjavo not med Parizom in Londonom. Toda vsaka teh not se je bolj in bolj oddaljevala od prvotnega namena resnične in prave razorožitve. Slo je vedno bolj le za omejitev oboroževanja na eni in za dovoljenje novega oboroževanja na drugi strani.

Med tem pa, ko so se izmenjavale te note med vladami evropskih velesil, so se razorožene države Nemčija, Avstrija in Madžarska oboroževale neženirano, kakor da ne bi bilo prav nobenih mirovnihih pogodb in v njih klavzul o prepovedi oboroževanja. Nikakor niso hotele počakati, da bi se jim zvišanje oborožitve dovolilo s splošno konvencijo. In namesto da bi Anglija in Italija pomagali Franciji v boju za prepoved nemiške ilegalne oborožitve, so pritiskale le na Francijo samo, naj se sama razoroži. Nemčiji pa prizna pravico do oborožitve. Ko je Francija nato zahtevala od Anglije garancij za svojo varnost, to se pravi, naj bi Anglija v primeru, da bi bila Francija kljub sklenjeni razorožitveni konvenciji napadena, prevzela dolžnost njene obrambe, je pa bil London gluh in ni hotel ničesar slišati. Zganil se je nekoliko še le tedaj, ko se je sam pričel vznemirjati zaradi nemiškega oboroževanja v zraku in na morju. Tako smo doživeli, da je Anglija poslala Nemčiji noto, v kateri je zahtevala pojasnila zaradi zvišanja njenega proračuna za vojsko in njenega naglega oboroževanja. Nemiški odgovor pa še Anglije ni zadovoljil, kaj še Francije. Nemčija je skušala nespretno utajiti to, kar je vsemu svetu že davno znano.

Po vsem tem ni nič čudnega, če je Francija naposled izgubila potrpljenje in v najnovejši noti na angleško noto sporočila Londonu, da spričo takega položaja ne more več izmenjavati svojih ni-

sli in zahteva, naj se operiranje z notami in zasebnimi pogajanjmi konča ter vrne vse delo za razorožitev spet v Ženevo. Ob enem je pa tudi povedala, da spričo nemiškega oboroževanja ne more pristati na nikakršno lastno razoroževanje, kakor tudi ne more priznati Nemčiji ne načelne ne dejanske pravice do oborožitve ali samo do sankcije dosedanj oborožitve. Nadaljna pogajanja so mogoča samo na bazi ohranitve sedanje oborožitve in samo na razorožitveni konferenci v Ženevi. Toda tudi še v tem primeru so potrebne vsaj gospodarske garancije, da nobena država sporazuma ne bo kršila in se ne bo oboroževala preko obvezne mere. Te garancije naj bi služile seveda napram Nemčiji, Avstriji in Madžarski. S tem, tako vsaj upamo, se je končala doba zakulisnega slepomišljenja z razorožitvijo in treba se bo vrniti na razorožitveno konferenco v Ženevo. To pa pomeni dejansko isto, kakor polom razoroževanja sploh! Na to, da bi se Nemčija vrnila v Ženevo, ne da bi dobila prej obvezno zagotovilo Francije in ostalih velesil, da se ji bo priznala pravica enakopravnosti ali vsaj sankcija njene ilegalne oborožitve, ni mogoče niti misliti.

Razorožitvena konferenca nadaljuje torej v tretjem letu svojega obstanka svoje delo lahko samo brez Nemčije, ki njenih sklepov pač v nobenem primeru ne bo priznala. In potem, kako naj dosežejo zborovanja v Ženevi boljše rezultate, kot so jih pogajanja med diplomati za kulisami? Težkoče bodo v Ženevi enake, ali še večje. Mimo tega o kakšni razorožitvi sploh ne more več biti govora, ampak v najboljšem primeru samo še v ohranitvi sedanjega oborožitvenega razmerja med posameznimi državami, pa še to samo v Evropi, kajti Japonija, ki je najmočnejša sila Azije, je odšla iz Ženeve, Amerika pa bo poslala tja kvečjemu svojega opazovalca. Tako smo sredi tretjega leta prizadevanj za razorožitev prispeli naposled do točke, na kateri se mora razoroževanje zaključiti z ohranitvijo sedanje oborožitve ob novi ilegalni oborožitvi Nemčije, Avstrije in Madžarske, ali pa definitivno razbiti brez vsake, tudi najslabše konvencije. Če se zgodi poslednje, kar je najbolj verjetno, potem se bo pričela v Evropi in ostalem svetu nova strašna tekma v oboroževanju, ki ji mej ne moremo zaslutiti. Na vsak način pa žele vsi narodi sveta, naj se ta zadeva naposled že likvidira, tako ali tako. Človeštvo je že sito te mlatve prazne slame, ki je požrla težke milijone.

Oborožitveno premirje za 10 let

Henderson bo baje predlagal uvedbo premirja, da bi se v teku desetih let našla nova baza za razorožitev Sen je končan, pričinja se realnost

LONDON, 20. aprila. Zatrjuje se, in te informacije potrjujejo tudi iz Pariza, da je predsednik razorožitvene konference Henderson sklenil odpotovati v Ženevo 2. maja. Tam se bo pogajal za sklicanje splošnega odbora razorožitvene konference, ki se bo sestel 23. maja. Henderson namerava, ko bo zaslišal vse države o možnosti nadaljevanja razorožitvenih pogajanj, predložiti predlog za desetletno premirje, kakor so to predlagale že Italija in Francija. V tem času bi stalni odbor v Ženevi proučeval pogoje, pod katerimi bi se zopet mogla nadaljevati razorožitvena pogajanja, pri katerih pa bi tudi sodelovala Nemčija.

LONDON, 20. aprila. Nekateri angleški vojaški krogi smatrajo, da je po položaju, ki je nastal, nemogoče izvesti kakršnokoli razorožitev in bi bilo vse nadaljnje prizadevanje zaman. Ti krogi predlagajo, naj Anglija opusti svoje nadaljnje nepotrebne in brezplodne napore in naj rajše prične skrbeti za svojo varnost. Posebno poudarjajo, da se mora Anglija oborožiti v zraku, tako, da bo predstavljala najmočnejšo zračno silo Evrope, kakor prednjači že glede števila in moči vojne mornarice. Sen o uspehu razorožitve se je razblinil v nič, sedaj se pričinja realnost.

Priprave za vrnitev Habsburžanov

NOVA AVSTRIJSKA USTAVA. — V PRAŠANJE HABSBUŽANOV. — SPREMEMBE V VODSTVU AVSTRIJE.

DUNAJ, 20. aprila. Vlada je včeraj več ali manj dokončala redakcijo osnutka nove ustave. Nova ustava bo slovesno proglašena 1. maja. Zaradi neugodnega vtisa v tujem svetu je vlada opustila prvotno nameravano rešitev takozvanega habsburškega vprašanja že v ustavi sami ter se postavila na stališče, da gre v tem primeru le za navaden zakon, ki se lahko izda rednim potom. Ime »republika« itak izgine iz nove ustave. Glede ureditve vprašanja premoženja Habsburžanov ki je bilo svojčas zaplenjeno, še ni bil dosežen noben sporazum, vendar upa vlada, da bo po 1. maju lahko odstra-

nila vse težkoče, tako, da se bosta biva še cesarica Cita in nadvojvoda Oton lahko kmalu vrnila v Avstrijo. Glede volitve predsednika je bil dosežen kompromisni sporazum: volili ga bodo vsi župani in občinski načelniki, torej bo voljen posredno. Takoj po objavi ustave bo izvedena mala rekonstrukcija vlade. Starhemberg bo postal najbrže kancelar, Dollfuss pa prezident. Fey bo po imenovanju za generala odšel v Budimpešto, kjer bo kot poslanik pripravljaval obnovitev avstrijsko-madžarske dvojne monarhije pod Habsburžani.

Popoln Jevtičev uspeh v Ankari

ANKARA, 20. aprila. Konference, ki jih je imel jugoslovanski zunanji minister Bogoljub Jevtič s turškimi državniki, so popolnoma uspele. Ugotovljeno je bilo, da ni med stališčem Turčije in Jugoslavije do aktualnih balkanskih ter drugih mednarodnopolitičnih vprašanj nobene razlike. Cilji Turčije so tudi cilji Jugoslavije in njenih zaveznikov. Turčija odobrava vse Jevtičeve pobude in izraža do njegove politike popolno zaupanje. Jugoslovanski zunanji minister Jevtič se bo danes vrniti proti Carigradu in se bo spotoma ustavil še ponovno v Zoliji, kjer ga bodo na kolodvoru pričakovali bolgarski državniki.

Polom marksistične banke

BRUSELJ, 20. aprila. Denarni zavod socialnih demokratov »Belgijska banka dela« je pred likvidacijo. Podjetje, ki je največje med vsemi, ki so jih ustanovili socialisti, je pasivno za ogromne milijone belgijskih frankov. Socialisti so se obrnili na sedanjo vlado, napram kateri so v ostri opoziciji, in zahtevali za sanacijo 400 do 500 milijonov. Take vsote vlada ne zmore in je ponudila pod določenimi pogoji samo 150 milijonov, da reši izgube siromašne delavce, ki bi sicer prišli ob vse. Banka je propadla zaradi slabega gospodarstva in velikih poneverb. Za belgijske marksiste je to najhujši udarec.

SPANIJA NE MARA TROCKEGA.

MADRID, 20. aprila. Notranje ministstvo je včeraj ponovno demantiralo vse vesti, da se bo Trocki po izgonu iz Francije naselil v Španiji. Ministrstvo naglašja, da španska vlada doslej še ni sprejela nobene njegove prošnje, a če bi jo tudi prejela, bi mu ne izdala dovoljenja za bivanje na svojem ozemlju, ker bi bivanje Trockega utegnilo slabo vplivati na sedanje razmere v Španiji. Španska vlada nikakor ne želi poslabšanja notranjega položaja, ker bi nedvomno socialisti in komunisti pod vplivom Trockega ponovno pričeli morebiti še nevarnejše akcije.

PREPOVED SHODOV V FRANCIJI.

PARIZ, 20. aprila. Sporazumno z notranjim ministrom je pariški policijski predstojnik prepovedal za danes sklicano protestno zborovanje komunističnih in socialističnih uradnikov in nametščencev ter obenem izjavil, da jim ne bo dovolil nobenega zborovanja in sestankov. Zborovanje je bilo sklicano pred mestnim magistratom.

ŽELEZNIŠKA STAVKA V GRČIJI.

ATENA, 20. aprila. Železničarska stavka traja dalje. Promet je na vseh progah ustavljen. Stavka je bila proglašena sicer za 24 ur, kakor pa izgleda, bo trajala tako dolgo, dokler vlada ne ugodni zahtevam stavkujočih železničarjev.

JUSTIFIKACIJA MARKOVIČA.

BEOGRAD, 20. aprila. Na dvorišču tukajšnjega sodišča je bil davi obešen bivši bančni ravnatelj Mihael Markovič, ki je skupaj z roparjem Milkovičem umoril beograjskega trgovca inž. Stankovića.

Predsednik Miklas bo demisioniral

V PRIMERU NJEGOVEGA ODSTOPA BO VODIL POSLE DRŽAVNEGA PREDSEDNIKA DOLLFUSS.

DUNAJ, 20. aprila. Tukajšnji politični krogi razširjajo vesti o odstopu predsednika Miklasa. To vprašanje se prav za prav tretira samo v zvezi z vestmi, ki so jih objavili češkoslovaški listi. Tem vestem pa ne polagajo nobene posebne važnosti. Kancelar Dollfuss je izjavil, da bo izvedba nove ustave, ki bo 1. maja provizorično proglašena, trajala 1 ali 2 leti. Zaradi tega torej ne bo postalo aktualno vprašanje državnega predsednika in bo moral Miklas položiti samo novo prisego, ker bo stara prisega v lastnosti podpredsednika republike neveljavna. Če bi se pa med tem vendar pripetilo, da bo predsednik Miklas izrazil željo

za odstop, bo po novi ustavi prevzel posle predsednika do novih volitev zvezni kancelar. Ker pa volitev novega predsednika ne bo vse dotlej, dokler ne bo ustava definitivno izvedena, bi bil v takem primeru tako dolgo zvezni predsednik Dollfuss. Nekateri menijo, da bi v tem primeru Dollfuss zaradi preobloženosti z delom imenoval svojega namestnika, in sicer sedanjega vojnega ministra generala Schönburg-Hartensteina.

NOVI MINISTRI NA DELU.

BEOGRAD, 20. aprila. Novi ministri v rekonstruirani Uzanovičevi vladi so včeraj prevzeli svoje posle.

Dnevne vesti

Častni večer Mariborskega akademskega sabljaškega kluba

V okviru pomembnega družabnega večera je sinoči MASK izročil svojim prvimačnim članom gg. senatorju dr. Miroslavu Ploju, okrajnemu glavarju Milanu Makarju, ravnatelju Bogdanu Pogačniku in ravnatelju dr. Josipu Tominski diplome in častna priznanja za njihovo izredno požrtvovalno in zaslužno delo za procvit sabljaškega sporta v našem mestu.

Slavnostnega večera so se udeležili tudi odlični zastopniki javnosti. Navzoči so bili med drugimi: župan dr. Lipold, okrajni glavar dr. Senekovič, narodna poslanca dr. Pivko in Krejči, zastopnik poveljnika mesta podpolkovnik Jovanovič, podpolkovnik Celestin, primarij dr. Robič za Mariborsko Strelsko družino, ga. Maistrova, ravnatelj Guštin za Maistrove borce, dr. Rapotec za Jadransko stražo, upravnik pošte Irgolič, upravnik bolnišnice dr. Vrečko, dr. Kac za Zdravniško društvo, dr. Stamol za ISSK Maribor, podpolkovnik Vidmar za ZKD.

Odlično družbo je pozdravil g. inž. Štajner ter na kratko orisal pomen počastitve zaslužnih društvenih delavcev. V daljšem in jedrnatem govoru je nato podčrtal narodni poslanec g. Krejči za sluge častnih članov dr. Ploja, Makarja, dr. Tominskega in ravn. Pogačnika ter jim kot promotor izročil umetniško izdelane diplome in zlate častne znake. Slavljenec je pozdravil še mestni župan g. dr. Lipold poudarjajoč pomen sporta za naše mesto. V iskrenih besedah se je v imenu slavljenec zahvalil senator g. dr. Ploju za počastitev ter pozval tudi ostale člane MASKA na intenzivno sodelovanje za podvig in napredek sabljaškega sporta, tega viteza vseh sportov.

Sledila je kratka ekshibicija sabljačev, med katerimi smo med drugimi občudovali državnega prvaka dr. Pihlerja, dami Pihlerjevo in Mirovičevo ter naše znanke sabljače profesorja Cestnika, Vičarja itd. Večer je zaključila intimna plesna zabava.

»Grajska klet« danes sveže morske ribe.

Prijatelji in prijateljice dobrega, blagega piva Bok pazite! Danes je prišlo letošnje novo iz pristnega bavarskega slada izdelano pivo Bok pivovarne »Union« za promet. Ne pozabite ga poizkusiti!

Gostilna Mandl ob vsakem času očvrta piščanci, prima pekrčan, zmerne cen!

Slovensko trgovsko društvo v Mariboru vabi vse članstvo in društvu naklonjeno občinstvo na svoj 23. redni občinski zbor, ki bo v soboto, dne 21. t. m. ob 20. uri v restavraciji Narodnega doma. Prosimo za polnoštevilno udeležbo!

Mali harmonikarji ISSK Maribora odpotujejo jutri v Mursko Soboto, kjer bodo nastopili zvečer in drugi dan dopoldne, popoldne pa se bodo podali v Ljutomer in tam nastopili s svojo umetnostjo.

Uprava strelskega okrožja v Mariboru poziva vse zvezne strelske družine v bližini Maribora, da se udeležijo pogreba predsednika strelske družine v Guštanju br. Adolfa Leskovska, ki bo danes ob 15.30 na pokopališču na Pobrežju.

Slovenska šola v Sarajevu. V Sarajevu je okrog 2000 Slovencev, ki otvorijo letos ljudsko šolo za svoje otroke.

Nova potniška letala. Pred otvoritvijo letošnje sezone zračnega prometa je kupil »Aeropot« še dve potniški letali. Manjšega gradi zemunska tovarna »Zmaj« in bo stal okrog 1.600.000, večji trimotorni, ki bo stal okrog 1.100.000 Din, je pa bil naročen v Angliji in je te dni že priletel z njim pilot Striževski iz Londona v Zemun. »Aeropot« namerava izločiti iz prometa dosedanje avijone tipa »Farman« ter jih nadomestiti z modernejšimi avijoni.

Razid društva. Strokovna organizacija natakarjev in hotelskih kuharjev za dravsko banovino v Ljubljani se je po sklepu občnega zbora razšla, članstvo pa je prestopilo k ženevski Zvezi nameščencev gostiteljske obrti kraljevine Jugoslavije.

Ljudska univerza v Mariboru. Danes v petek ob 20.15 predava slovit gospodarski strokovnjak univer. profesor in senator g. dr. Frangež o zelo pomembni in aktualni temi: **Italija, Nemčija in mi s politično-ekonomskega vidika.**

Predavanje Dramskega studia ZKD. V sredo je predaval pod okriljem Dramskega studia ZKD v dvorani Ljudske univerze režiser ljubljanskega Nar. gledališča g. prof. Osip Šest. V predavanju »Gledališče v svojem postanku in razvoju« je na prav originalen in zanimiv način povedel poslušalce od prvih gledališč starih Grkov in Rimljanov preko starega in srednjega veka, do gledališč polpreteklega dobe in sedanjosti. Ob koncu se je dotaknil na kratko tudi odnosa gledališča do filma in radia. Predavanje je v vseh ozirih uspelo. Pretežno večino poslušalstva je tvorila naša vrta dijaška mladina, ki je že nešteto krat rešila čast marsikatero mariborske prireditve. Pogrešali pa smo na tem predavanju predvsem članstvo naših amaterskih odrov, kojih dolžnost bi bila obiskovanje takih in sličnih izobraževalnih predavanj. Širokoustnih prijateljev gledališča in mladine — pa tudi tokrat ni bilo blizu.

Pet žemelj za 1 dinar. Naši peki se po vseh mestih bore za nočno delo in proti znižanju cen kruhu in pecivu. V Bosanskem Brodu so peki znižali cene kruhu in pecivu ter prodajajo črni kruh že po 1.25 Din, polbeli 1.75 Din in beli kruh po 2 Din kg. Zemlje, rogljičke in preste pa prodajajo 5 kosov za 1 Din.

Delo dobe. Mariborska Borza dela išče delavce za izdelavo opeke, nadalje mojstra za tovarno orožja, 3 krojače in izučenega kolarija. Vse podrobnejše informacije dobe brezposelni pri borzi na Rotovškem trgu med uradnimi urami do poldne od 8. do 12.

Tujci v Mariboru. V prvem četrtletju je bilo v Mariboru prijavljenih 4.427 oseb, od teh 1.279 tujcev, in sicer 761 Avstrijcev, 146 Čehoslovakov, 142 Nemcev, 98 Italijanov, 46 Madžarov, 42 Poljakov, 6 Francozov, 4 Romuni, 4 Angleži, 6 Švedov in Dancev, 24 Kitajcev, Amerikancev, Perzijcev, Turkov in Arabcev. V tem času je bivalo pri nas 1.791 oseb po 2 do 8 dni, 83 oseb po 14 dni do 4 tedne, 12 oseb nad 1 mesec dni, 508 oseb pa samo po 24 ur.

Nalezljive bolezni v dravski banovini. Od 22. do 31. marca je bilo v dravski banovini 39 primerov škrlatinke, 22 ošpic, 26 dušljivega kašlja, 13 šena, 105 davice (smrti 3), 6 otročnične vročice (smrti 1), 374 vnetja priušesne slinovke, 25 hripe, 3 otrpnjenja tilnika, 2 tifuznih bolezni, 1 grize in 1 krčevite odrevenelosti.

Justifikacija v Beogradu. Danes jutraj je bil v Beogradu obešen morilec beogradskega trgovca Stankoviča, Mihajlo Marković. Ministrstvo pravde je odbilo njegovo prošnjo za pomilostitev in je že včeraj popoldne prispel iz Sarajeva krvnik Hart, ki je izvršil justifikacijo. Morilec Marković je hrabro sprejel smrtno obsodbo in ni imel v zadnjih urah nobenih želj. Pred smrtjo tudi ni hotel videti svoje žene.

15letnico ustanovitve celjske legije in njeno udeležbo pri osvobodilnih bojih na Koroškem nameravamo legionarji proslaviti s skupnim sestankom in izletom na Smrekovec. Ta sestanek naj bi se vršil v mesecu juliju ali avgustu t. l. z odhodom iz Celja do Šoštanj in odtam na Smrekovec, legionarji iz Gornje Savinjske doline pa bi odrinili skupno od tam direktno na Smrekovec. Želje in predlogi glede dneva tega sestanka in programa naj se skupno s prijavo za udeležbo na tem sestanku pošljejo na naslov: **dr. Mejak Ervin, advokat, Slov. Konjice.** Po došlih prijavah bo objavljen dan in program sestanka pravočasno v listih.

Mednarodni lovski kongres. V Varšavi se vrši te dni kongres vseh lovskih društev. Zastopane so na kongresu Nemčija, Anglija, Avstrija, Belgija, Jugoslavija, Bolgarija, Kanada, Danska, Francija, Madžarska, Italija, Luksemburška, Romunija, Peru, Norveška, Češkoslovaška in Poljska.

Vajeniška in pomočniška razstava.

Priprave za vajeniško in pomočniško razstavo, ki bo obsegala območje mesta Maribor in okolice so v polnem teku. Ta razstava bo velikega vzgojnega pomena, kjer se vajencem in pomočnikom vse pi veseli do njihove obrti. Veselo je gledati naraščaj, kako lepo tekmujejo drug z drugim, seveda se bo videla ta tekma najbolj na razstavnem prostoru. Na podlagi tega se vabijo gg. mojstri in mojstrinje, da grejo razstavljenecem na roko in da jih vzpodbujajo k delu. Torej samostojni mojstri in mojstrinje najstremijo za tem, da postanejo njihovi učenci to, kar so oni sami ali pa še več, ker vajenec in pomočnik pomagata tudi, da se kulturno dvigne samostojni obrtniški stan. Ako bo samostojni obrtnik razumel vzpodbujati obrtniški naraščaj, bo imel tudi dobrote od njega pri izvrševanju dela. Samostojni mojstri in mojstrinje so tudi moralno dolžni, da naglašajo, kako potrebna je strokovna izobrazba, delujejo naj na to, da se kolikor mogoče uporabljajo obstoječe naprave za začetno in nadaljnje strokovno delo. Razstava se otvori 20. maja 1934 v dvorani »Union« in bo trajala do 28. maja 1934. Dne 16., 17., 18. in 19. maja 1934 se bodo sprejemali razstavnimi predmeti na razstavnem prostoru.

O nesrečah v naši industriji. Osrednji urad za zavarovanje delavcev izdela vsa kih 5 let statistiko nesreč svojih zavarovancev in na podlagi te statistike predlog za nove nevarnostne tabele. Prva revizijska tabela je bila izvršena za dobo od 1922. do 1926., druga pa sedaj obsega dobo od 1927. do 1930. ter je ugotovitve objavil Osrednji urad v posebni knjigi. Povprečni odstotek nesreč je v prvi dobi znašal 26.6 in je bil najvišji v kmetijstvu, nato v lesni stroki pri gradnji železnice itd. Najmanjši odstotek nesreč pa izkazujejo denarni zavodi, tekstilna in tobačna industrija.

Najstarejše gasilsko društvo v Jugoslaviji. Varaždinsko gasilsko društvo bo 14. in 15. julija t. l. proslavilo 70letnico obstoja ter je najstarejše gasilsko društvo v državi in sploh na vsem Balkanu. Svečana proslava bo pod pokroviteljstvom princa Tomislava in se je bodo udeležile številne čete iz okolice in delegati iz vse države. 70-letnica varaždinskega gasilnega društva bo najlepša svečanost v zgodovini našega gasilstva.

Prepovedana knjiga in tednik. Notranje ministrstvo je prepovedalo uvoz in razpečevanje knjige »Rdeči Napoleon«, ki je bila izdana v Rigi in izdajanje sara jevskega tednika »Svoji k svojim!«, ki ga je izdajal Kosta Savič.

Službeni list banske uprave dravske banovine št. 31 z dne 18. t. m. objavlja pravilnik o pregledu zadrug (zvez) in o skladu za pregled; objavo k členu 51. zakona o faksah glede listin; na katere ni prilepljena taksa ali nezadostna taksa; izjavo Poljske in Španije o vlogi Rdečega križa v vojnem času; dve ratifikaciji mednarodnih konvencij, razglas o prepovedi nasadov, zgradb itd. okrog zrakoplovnih pristanišč in objave banske uprave o pobiranju občinske trošarine v letu 1934.

Radio Ljubljana. Spored za soboto 21. tm.: Ob 12.15: plošče; 12.45: poročila; 13: čas, plošče; 18: o gluho-nemi deci (predava Vilko Mazi); 18.30: zabavno predavanje: Danilo v Benetkah; 19: Ljudski nauk o dobrem in zlu (predava dr. Veber); 19.30: zunanji politični pregled (predava dr. Jug); 20: radio-orkester; 20.45: dva mlada harmonikarja v boju med seboj: Vilibald Jenko iz Grosupelja in Kucler iz Horjula; 21.30: filavta s spremljevanjem kitare, izvajata gg. Fatur in Hejler; 22: čas, poročila, lahka glasba.

Grajski kino predvaja vefilim iz življenja največjega ljubavnega pastolovca »Manulescu«. Svetislav Petrovič, Ellen Richter, Hildebrand, Falkenstein, Kampers in drugi.

Kino Union. Od danes dalje čarobna Leharjeva opereta »Carjevič« z Marto Eggertovo in opernim pevcem H. Schönkerjem.

Kdor hoče svež in zdrav ostati, naj popije en- do dvakrat na teden pred zajtrkom kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice.

Narodno gledališče

REPETOAR.

Petek, 20. aprila: Zaprt.

Sobota, 21. aprila ob 20. uri: »Hokuspokus«. Znižane cene.

Nedelja, 22. aprila ob 15. uri: »Jurček«. Globoko znižane cene od Din 15.— navzdol. Ob 20. uri: »X. Y. Z.«. Uprizoritev »Dramskega studia Zveze kulturnih društev«.

»Hokuspokus« pri znižanih cenah upri-zore v soboto, 21. tm. za red C. Komedijo je napisal Curt Götz ter je polna duhovitih domislekov. Delo, ki je v njem mnogo satirične priimesi, je na mariborskem odru doseglo popoln uspeh.

Že za 4 Din dobiš sedež pri otroški predstavi »Jurček«, ki bo v nedeljo 22. tm. ob 15. uri. Pisatelj Pavel Golja je v tem delu ustvaril eno najboljših slovenskih otroških iger, ki je poleg pravljicne vsebine tudi jako zabavna. Ker bo v letošnji sezoni najbrže le še ena otroška predstava, opozarjamo na to uprizoritev še posebej.

Pri ishijasu sledi na kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice, popite zjutraj na tešče, brez muke izdatno ugoden občutek olajšanja. Zdravniki strokovnjaki pripominjajo, da učinkuje »Franz Josefova« voda sigurno in uspešno tudi pri kongestijah proti jetrom in danki ter pri krčnih žilah, hemeroidih, oboleli prostati in mehurnem katarju. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Tranzitni blagovni promet mariborske carinarnice. Mariborska glavna carinarnica je izdelala za lansko leto statistiko celokupnega blagovnega prometa preko Maribora, ki kaže, da tvori Maribor zelo važno točko v mednarodnem prometu. Zanimive so zlasti številke v pogledu prometa z Italijo, predvsem s tržaško luko. Skupni tranzitni mednarodni promet preko Maribora je znašal v dobi od lanskega 1. aprila do 31. marca t. l. 130 milijonov 794.512 kg. Na prvem mestu je bila Avstrija s 73 milijoni 293.347 kg, na drugem Češkoslovaška s 50.587.861 kg, nato Poljska s 5 milijoni 398.356 kg, Madžarska z 1.049.705 kg in Nemčija s 474.244 kg. Največji tranzitni promet je bil z Italijo in znaša skupno 129.124.143 kg. Od tega odpade največ na tržaško luko, kjer je lani znatno narasel tranzitni promet. Porast tranzitnega prometa tržaške luke je pripisovati raznim ugodnostim, s katerimi je Italija podprla Trst in mu omogočila konkurenco z Gdinijo, katere interesne sfere so pričele segati v Avstrijo do Dunaja. Verjetno je, da bo politično prijateljstvo med Italijo in Avstrijo veliko pripomoglo k povečanju tranzitnega prometa preko Maribora. Avstrija je izvozila preko Maribora v Italijo v omenjeni dobi 71.688.704 kg, v Bolgarijo 1 milijon 157.298 kg, v Madžarsko 322.865 kg, v Romunijo pa 124.080 kg. Češkoslovaška je izvozila preko Maribora v Italijo 50 milijonov 529.820 kg, v Bolgarijo pa 49.041 kg. Poljska in Nemčija sta izvažali svoje blago samo v Italijo, Madžarska je izvozila v Bolgarijo 16.685 kg, v Italijo pa 1.033.019 kg.

Ponovna ureditev prekmurskih občin. Lanska komasacija je predvidevala tudi občini Bratonce in Gederovce. Na ponovne predloge pa je notranje ministrstvo ukinilo ti dve občini in sta si na novo formirali občini Hotiza in Lendava okolica. V dolnjefeldavskem okraju so po novi razdelitvi naslednje občine: Beltinci, Bogojina, Črenšovci, Dobrovnik, Hotiza, Lendava, Lendava okolica, Od-ranci, Orešje in Turnišče.

Izvoz naše živine in masti na Češkoslovaško. V mesecu maju bo Češkoslovaška uvozila 10.000 prašičev in 100 vagonov masti. Od tega odpade precejšen del na Jugoslavijo.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 14.6 stopinj C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 13.7 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 17.2 stopinjah 737.8, reduciran na ničlo pa 735.8; relativna vlaga 73; vreme je oblačno in tiho; vremenska napoved napoveduje nadaljnji počasni padec temperature, menjajoče se oblačno, na vzhodu mogoče še jasno.

Žene o problemih svetovne trgovine z belim blagom

Svetovni kongres za zaščito žen v Zenevi
Prostitucija in politika

Celina, na kateri je bila najbolj razvita trgovina z belim blagom, je nedvomno velika in misteriozna Azija. Zaradi raznih socialnih sprememb in nekaj tudi iz svoje volje se je odrekla Azija belemu blagu na svojih tržiščih žen in deklet. Trgovino z belim blagom so v Aziji sedaj izpodrinile rumenke iz Iraka, Perzije in Hindustana. Je še nekaj ruskih mladenk, ki so izjeme, v nobenem primeru pa niso to Evropejke. In tako je stoddotni »nacionalizem« Azije pridrli v najbolj skrita in najbolj tajinstvena ljubavna skrivališča, kakor tudi v najodličnejše in najzabavnejše nočne lokale v Aziji. Ta »nacionalizem« Azije se očraža tudi v blagu, ki ga pošiljajo tja razni trgovci. Ti nimajo več smisla za bele Evropejke, ki so bile vse doslej tako mikavne za azijske lahkoživce, ki ne gledajo več na zastave, znake in raznovrstne strankarske embleme, s katerimi je preplavaljena Evropa, marveč samo na barvo kože. Japonci iščejo samo Japonke, Kitajci Kitajke.

Edini, ki se ne zavedajo »nacionalnosti« v tem pogledu, so razni makroi, ki jih v središčih trgovine z belim blagom, kakor sta Singapur in Rangon, združujejo in podpirajo počestnice vseh starosti in iz vseh delov sveta. Zaprte javne hiše v Singapuru in Rangonu so zamenjali razni penzionati, ki jih vodijo v pretežni večini Japonci in Kitajci. Takozvanih gejš, kakršne srečujemo po romanih Daljnega vzhoda in v opernih in operetnih libretih, prav za prav ni več. Te prave hetere in družabnice so zamenjale Perzijke, dekleta iz Iraka in Hindustana, ki so uslužbene v raznih lokalih kot natakarije in opravljajo isto funkcijo kakor evropske natakarije v znanih nočnih zabaviščih. Najprej služba za legitimacijo napram zdravstvenim in varnostnim oblastem, potem pa zabava in izkoriščanje gostov; tako je življenje teh deklet. Na Japonskem, kakor tudi na Kitajskem, so javne hiše pod strogim zdravniškim nadzorstvom.

Trgovci z belim blagom na Daljnem vzhodu imajo lepe dobičke danes s Kitajkami, ki jih prodajajo starši in jih nato rešijo iz suženstva razni »razbojniki«. Te vrste deklet najdemo po vsej vzhodni Aziji, tja do angleške Indije. Izmed Evropejke so tam samo Rusinje, ki so bile primorane zaradi političnih sprememb v Rusiji pobegniti iz domovine in si poiškati žalostnega kruha v tujini. V pretežni večini so to žene in hčerkice ruskih

belogardistov, ki so sedaj popolnoma v rokah svojih izkoriščevalcev, katerim so na slepo podarile svojo dušo in telo.

Na glavni borzi za belo blago pa je še danes kupčija zelo živahna. Prihajajo trgovci iz Južne in Severne Amerike, ki pošiljajo svoje »blago« v svojo domovino. Manj je opaziti na tej borzi japonskih in kitajskih trgovcev.

O vseh teh problemih trgovine z belim blagom razpravlja pravkar svetovni kongres za zaščito žen in pomoč otrokom v

prostorih Društva narodov v Zenevi. Prostrano dvorano so do zadnjega kotička zasedle zastopnice raznih držav z vsega sveta. Med odmori živahno razpravljajo o rezultatih kongresa, ki ugodno poteka. Med delegatijami posameznih držav je tudi 5 princes, romunska princesa Cantacuzene, italijanska princesa Bandinijeva in lotiška princesa Radziwillowa. Kongresu predseduje grof Carton de Viart. Prisostvujejo pa kongresu tudi italijanski profesor in senator conte Sinibaldi ter turški poslanik Hasin bej. Že doslej je bilo sklenjenih in sprejetih več obširnih in energičnih resolucij, ki so jih sestavili in ustvarili ženski delegati z velikimi prečami in klo buki. Najvažnejši zaključek kongresa pa bo nedvomno sklep, da se morajo zapreti vse javne hiše na vsem svetu.

šnjem februarju je bilo zavarovanih delavcev in nameščencev z mezdo po 8 Din na dan 66.800, z zaslužkom nad 8 Din do 24 Din 222.056, z zaslužkom od 24 do 34 Din 80.115, z zaslužkom od 34 do 48 Din 56.545, z zaslužkom nad 48 Din pa 69.545. Povprečna zavarovana mezda je znašala 22.42 Din in je v primeri s stanjem prejšnjega leta nižja za 1.09 Din. Posledica tega zmanjšanja je padec števila članstva v višjih mezdnih razredih in povečanje števila članstva v nižjih z mezdo pod 24 Din.

Obrtniška razstava na Ljubljanskem velesejmu

Poziv vsem zainteresiranim v Sloveniji.

Letos bo Ljubljanski velesejem v času od 30. maja do 10. junija. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI namerava porabiti to priliko, da priredi posebno obrtniško propagandno razstavo v svojem paviljonu. Po posvetovanju z obrtniškinimi organizacijami se je zbornični obrtni odsek odločil, da prikaže na tej razstavi najzornije in najmodernejše urejene obrtniške delavnice najvažnejših strokovnih področij s fotografičnimi posnetki (slikami) dotičnih delavnic. Ta razstava naj nudi nekako revijo o tehnični višini našega obrta v Sloveniji. Obenem bodo označene tudi dotične tvrdke, kar bo gotovo v velikem interesu za njihov renome, pa tudi statistični podatki o številu zaposlenih moči, ki naj pokažejo produktivno kapaciteto posameznih strokovnih strokov.

Vabimo zato, da lastniki moderno urejenih delavnic na naslov: »Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI« takoj pošljejo: 1. fotografične posnetke zunanjosti svoje delavnice (zgradba); 2. fotografije notranjosti delavnice, posameznih oddelkov, strojnih naprav, shramb, orodja, sirovin itd.; 3. fotografične posnetke najlepših ali najvažnejših svojih izdelkov; 4. podatke, koliko pomožnih moči in katerih strokov imajo zaposlenih, katere vrste specialnih predmetov izdelujejo, ali bi jih mogli izdelovati in v kakšni količini; 5. ali jim delajo konkurenco domača ali tuja (inozemna) tovarniška podjetja; 6. kakšen je pogon in kako močan. Obrtniški obrati, pri katerih bi veljale samo nekatere točke, naj pošljejo gradivo samo za ono, kar pri njih prihaja v poštev.

Razstava slik in drugega propagandnega gradiva bo brezplačna. Rok za prijavo in pošiljanje je do 1. maja t. l. Eventualna pojasnila dobe zainteresenti lahko pisмено ali ustmeno pri Zbornici TOI.

V vsako slovensko hišo „Večernik“!

Nova računska taksa

Pojasnila in navodila k novim predpisom

Dne 21. t. m., t. j., 60 dni po objavi v »Službenih Novinah«, stopijo v veljavo novi predpisi o taksiranju računov, ki jih izdajajo trgovci in obrtniki o svojih poslovnih terjatvah in dobavah, odjemalskih blagovnih knjižic ter obračunov denarnih zavodov in delniških družb. Taksiranje računov, odjemalskih knjižic in obračunov ni novo. Nov pa je zelo važen predpis, da je izdajanje računov o trgovskih in obrtniških terjatvah in dobavah v vrednosti najmanj 20 Din obvezno. Novo so tudi določene takse, ki so znatno povišane. Na gostilniške račune se je doslej plačevala pavšalna taksa v krajih z nad 2000 prebivalci, odslej se gostilniški računi obravnavajo enako kakor vsi drugi trgovski in obrtniški računi.

Opozarjamo v naslednjem na najvažnejše določbe taksnega zakona glede računskih takse: 1. O terjatvah in dobavah pod 20 Din ni obvezna izdaja računa. Ako se račun izda, ga ni treba kolkovati. 2. Računi za vrednost 20 Din do vključno 100 Din se kolkujejo s 50 para, nad 100 Din pa z 1 Din. Vsak račun, v katerem ni naveden znesek, mora biti kolkovan tudi z 1 Din. 3. Računska taksa 50 para, odnosno 1 Din se plača z nabavo in uporabo monopolne tiskovine (slučno kakor pri meničnih blanketih), ki je že dana v promet v blokih, ali z uporabo lastnih v bloke povezanih trgovskih ali obrtniških računskih listin in, ki pa morajo predhodno biti predpisno kolkovane pri davčni upravi. 4. Računov med posameznimi oddelki istega podjetja, n. pr. med glavnim podjetjem in podružnico, ni treba kolkovati. 5. Kar se nabavi ob isti priliki, spada v en in isti račun. Nedopustno je izogibati se plačilu takse s tem, da se Din 20 ali več segajoče na-

ročilo razdeli na več računov izpod 20 Din. 6. Taksa na obračune denarnih zavodov in delniških družb se ni zvišala in znaša slej ko prej 1 Din. Taksa na odjemalske knjižice se je popetorila in znaša zdaj 5 Din za knjižico in leto. 7. Kazen za neplačano ali nezadostno plačano takso se izmeri s 50-kratnim iznosom manjkajoče takse. K temu pride še seveda običajna taksa ali pa taksa za razsodbo. 8. Kdor donese davčni upravi najmanj 100 taksiranih računov, temu se brez posebne prošnje takoj izplača četrt vsote na donesenih računih porabljene takse. Ni dvoma, da se bodo našle osebe, ki bodo na podlagi tega določila v zbiranju računov iskale svojo eksistenco ali vsaj izboljšanje svojega položaja in bodo davčnim oblastvom olajšale iskanje netaksiranih ali nezadostno taksiranih računov.

Z...e.

Statistika zavarovanih delavcev in nameščencev. Pri vseh uradih za zavarovanje delavcev v naši državi je bilo v letošnjem februarju zavarovanih skupno 495.051 delavcev in nameščencev. Število zavarovancev kaže porast napram številu v mesecu januarju za 10.819, in precejšen porast napram številu zavarovancev v lanskem februarju. V primeri z lanskim februarjem kaže največji porast zavarovancev okrožni uradi v Osijeku, Zagrebu, Ljubljani, Somboru in v Tuzli. Istočasno pa kažejo precejšen padec števila zavarovancev okrožni uradi v Beogradu, Skoplju in Nišu, in sicer okrožni urad v Beogradu 7.38 odstotka, v Skoplju 7.19 odstotka, v Nišu pa 5.83 odstotka. Izmed zasebnih društvenih blagaj izkazuje padec števila članstva zagrebški »Merkur«, dočim izkazuje vse ostale bolniške blagajne znaten porast. V leto-

J. S.:

Split, Klis, Marjan

I.

Bilo je krasno jutro — pardon! — jutro je bilo prav običajno, samo mi smo bili veseli, in tako je bilo vse lepo in pisano. Solnce in veter sta pometala poslednje sape z velikega neba. Po modri morski površini so nemirno skakala bela jagnjeta.

Izza skalnatega rta nas je sprejela splitska luka v svoje varno naročje. — Jadranska straža nam ni poslala nikogar nasproti. V Splitu so že navajeni na take obiske; vsak dan se zgrinjajo dijaki — izletniki. Bolj neprijetno je bilo vse, kakor za nas. Kmalu še druga neugodnost: Dom J. S. je zaseden, za naš ni več prostora, ni prenočišča. Kje drugje moramo? Nikjer. Predlagali so nam, naj se od peljemo prenočevati v Jelso na otoku Hvaru.

Nas dvajset pa je čakalo ob morski obali in lupilo pomaranče. Kako poceni jih kupiš na jadrnicah! Vsi smo soglašali, da je prevoz po morju najbolj cenen in da je morje res ogromnega gospodarskega pomena ter prešerno metalj olupke v umazano pristaniško vodo. — Beli solnčni žarki so plesali po kamenitem tlaku in risali eksotične sence košatih palm.

V domu J. S. so slednjič le izsledili neko možnost. Tja smo spravili svojo prtljago.

Naša mesta ob morju so lepa posebno tedaj, ko jih obseva solnce. Vsa bela postanejo in kakor jate galebov čepe ob azurni morski obali pod sivo kraško trdnjavo.

Splita ne moreš dojeti takoj. Z nekakim dostojanstvom se ti okrija. Mnogo je zapisanega v tem zidovju, vsako stoletje mu je zapustilo nekaj v spomin, kakor bi se balo, da bi ga ne pozabili. Popoldne je bil naš prvi naskok na njegove znamenitosti. V te ozke splitske celice ima še svetloba prav majhen vstop. Ulica je recimo nagnjena, stopiš po njej in meniš, da vodi k obali. Naenkrat zavije in gre navzgor. Tu pa jo prekine pročelje neke hiše; torej nazaj in zopet tavnje, dokler nisi prisiljen s povešenimi očmi ponižno vprašati: Prosim, kje je obala?

Na prvem trgu od obale stoji med bogato z južnim sadjem obloženimi stojnicami slavni kip Marka Marulića. Ko stopiš iz tesne ulice na svetlejši prostor, se zdrzneš: pred tabo stoji velikan Grgur Ninski! Zdi se, kakor da bi hotel s svojo silno dinamiko razdreti stari peristol. Ob vznožju mu čepi svinga. Z brezizraznim licem že štiri tisoč let motri človeško nehanje.

V katedrali je mračno in hladno: stari Pozeidon se je moral umakniti križu in njegov vlažni duh še vedno plava ob teh črnih stenah pod kupolo. Kakor da bi gledal prerez velikega debla, se ti zdi, če motriš Split s stolpa katedrale. Stara

palača — jedro, njo obdaja venec poslopij in drugi širši in tretji in poslednji najširši in mladostno rdeči: rožnat pas hiš in hišic marljivi rok, ki povsod kot poslednja bujna letnica obdaja naša mesta.

Ko so se prižgale zvezde in so prve obalne luči splavale po gladini, smo se zbrali v »Gradski kuhinji«.

II.

Na Klisu? Da, na Klisu smo tudi bili. Starega morskoga stražarja smo zalotili, kako se nečimurno lišpa s palmami in rožmarinom. Naša dekleta so imela posebno piko na cvetje; i seveda, so pač dekleta.

Pod prepadom leži mestece, če gledaš tako skozi strelno lino, kakor da bi se v strahu stisnilo k tej sokolski trdnjavi, tam dalje doli se pobočje razlije v široko planjavo, vso polno srebrnih oljk in belih šopkov cvetočega drevja; in še tam dalje, kjer se ravan poljubuje z morjem, tam je pod Marjanom Split, kakor da ne bi bil resnica; iz morja vstaja nežna tenčica in pregrinja deželo, kakor bi hotela s spodobno resnostjo krofiti ta kričeča zelena polja, to bujno pomladno cvetje.

Strastno smo nastavili fotoaparate. Zastonj! Tega ne more sprejeti nobena plošča, tega ne moremo ponesti s seboj: Klisa ni bilo mogoče osvojiti nikdar. Napadli smo ga z aparati: Zaman: Nas pa je Klis osvojil na mah.

III.

Marjan. Noč je. — Pripogibajoč se nizko visečim palmam smo z umerjenimi lahnimi koraki stopali kvišku. Pod samotno senco je stalo dvoje temnih postav; in nežen šepet. — Tam tudi. — Nekdo izmed naših je začel zamolklo govoriti, pa je utihnil. Posedli smo na klopi. Borovje nam je graciozno razgrinjalo svoje veje nad glavami. Tišina je bila, da bi slišal pasti iglico z drevesa. Samo od tam spodaj, od Splita, odetega s tisočeriimi svetlimi biseri, je donelo kakor mrmranje. Luči ob obali so črtale svetle stezice in mirno morje in vabile.

Naslonili smo se na ograjo in zrlili v Split. Če si zamižal, so se lučke raztegnile vse vprek in če si zaprl oči, si slišal samo še mrmranje od tam spodaj.

Tu cvete rožmarin v bližini. Noč srka omotno opojnost iz njegovih vijoričastih čašic.

Spomnil sem se na sarkofag iz Solina, ki oropani in onečaščeni turobno leže med vitkimi cipresami; s tistimi otožnimi, hrepenečimi napisi. Samo majhen sarkofag so odkopali neoskrnjen. Sarkofag majhne deklice. V njem sta bila dva zlata uhana...

Lahek vetrič je zapihal od morja. Na molu pa je klical svetilnik z zelenimi žarki v gluho noč.

Podpirajte Protituberkulozno ligo!

MARIJ SKALAN:

SEMISIRIS

Roman iz prazgodovine človeštva.

»Tako je,« je potrdil Libis, se obrnil k stražarjem, ki so bili pripeljali Savadagaka in Buramaka ter naročil:

»Pokličite tožnika Salmanisa in Nasarisa!«

Na glas gonga sta vstopila debeli lastnik zabavišča Salmanis in suhi gost Nasaris, prestrašeno padla na kolena in pozdravila.

»Meščan Salmanis, podložnik faraona faraonov, velikega Semisa Ofirisa,« je spregovoril Libis, »govori in povej, kako je bilo? Kdo je ubil častnika Nairisa in Adnirarisa?«

»Milost, gospod!« je zajecjal debeluh in pokazal s prstom na Savadagaka in Buramaka; »ubila sta ju ta dva rdečo-kožca.«

»Zakaj sta to storila?«

»Sprla sta se z njima zaradi nekaj težkih deklic, navalila na njiju in ju zaklala kakor živinče. Bila sta mrtva še preden sta se mogla braniti.«

»Laže!« sta vzkliknila Savadagak in Buramak.

»Milost, gospod!« je jecljal debeluh. »Kaznuj mene namesto njiju, če nisem govoril resnice! Tako je bilo in nič drugače, kakor sem povedal. Oskrunila sta na praznik svete ptice z atlantsko krvjo mojo najpoštenejšo, faraonu faraonov najvdanejšo hišo in mi pregnala goste, odlične goste, velike gospode, ki niso več mogli ostati v oskrunjeni hiši. Velika je škoda, ki sem jo utrpel, gospod gospodov, in zato zahtevam, da mi jo morilca popravita. Smrt jima! Na žrtveniku svetega bika naj potolažita jezo Najvišjega!«

»Laže!« sta ponovila obtoženca.

»Tako je bilo in...« je jecljal Salmanis, a Libis ga je prekinil in pozval Nasarisa.

»Meščan Nasaris, podložnik faraona faraonov, velikega Semisa Ofirisa, govori in povej, kako je bilo?«

»Milost, gospod gospodov!« je vzkliknil suhec. »Sedel sem v zabavišču spo-

štovanega meščana Salmanisa in pil njegove bogovske pijače. Naenkrat sem opazil strašen prizor. Ta dva tujca sta planila na častnika faraona faraonov, Nairisa in Adnirarisa, potegnila bodala in ju zaklala. Potem sta pobegnili z deklicama na ulico. Zgodilo se je tako naglo, gospod gospodov, da nisem mogel niti zakričati, še manj ju ustaviti. Oskrunila sta hišo poštenega in spoštovanega Salmanisa. Smrt jima!«

»Tudi ta laže!« je dejal Savadagak.

»Midva sva se samo branila!« je vzkliknil Buramak. »To ni izpoved priče, to je tožba sovražnika.«

»Meščan Nasaris,« je spregovoril veliki duhoven Amonis, »slišal si obdolžitve obeh morilcev, kaj praviš: Lažeš ali ne lažeš? Govoriti moraš samo resnico, kajti boj se Najvišjega!«

»Milost, sveti!« je dejal suhec. »Tako sem govoril in tako je bilo. Smrt jima, ki nista naše krvi, pa sta prelila našo kri!«

»Iz vaju obeh,« je vzkliknil razjarjeno Aftagad, »govori sovražstvo do našega rodu, ki ni vaše polti. Povejta sodnikom: Sta Atlanta imela v rokah bodala ali jih nista imela?«

»Milost, gospod!« je zajecjal suhec. »Imela sta jih.«

»Torej,« je dejal rezko princ, »nista bila umorjena tako nedolžno kakor dva jančka. Bilj so se vsi štirje, mar ne?«

»Da, gospod gospodov,« je pritrtil Nasaris.

»Zakaj si potem dejal, da sta bila Nairis in Adniraris tako nedolžna?« je vprašal rezko Amonis.

»Milost, sveti, saj tega nisem dejal. Rekel sem le, da so se sprli in bili; potem sta se naša častnika zgrudila na tla.«

»Priča spreminja izpoved,« je dejal princ. »Dokaz, da je lagal, ko je govoril o izključni krivdi Savadagaka in Buramaka.«

»Sta bila obtoženca napadena ali nista bila?« je vprašal Libis.

»Ne vem, gospod gospodov. Govorim tako, kakor mi je povedal moj spoštovani prijatelj Salmanis,« je jecljal Nasaris.

»Torej ti sam nisi videl boja?« je vprašal dalje Libis.

»Začetka res nisem videl,« je priznal suhec zmeden. »pritekel sem šele tedaj, ko so se že bili. Ta dva pa sta le ubijalca. Poznam ju.«

(Se bo nadaljevalo.)

Sport

Zopet boj za točke

V nedeljo 22. t. m. bo gostovala enajstletnica Čakovečkoga SK v Mariboru ter odigrala proti ISSK Mariboru prvenstveno tekmo. Srečanje bo tem važnejše, ker razpolaga naš prvak le z dvema pičloma točkama, in torej nujno potrebuje nadaljnjih točk, če hoče obvarovati vsaj pozicijo v prvem razredu. Tekmo, ki se prične ob 16.30, bo vodil sodnik g. Nemeč. V predtekmi se srečata rezervi ISSK Maribora in SK Železničarja. V drugem razredu bosta dve tekmi, in sicer se srečata v Ptujju SK Svoboda:SK Ptuj in v Murski Soboti SK Mura:SK Panonija.

Atletik SK:SK Železničar. Po daljšem presledku bo v nedeljo 22. tm. gostovalo v našem mestu moštvo Atletikov iz Celja ter odigralo proti SK Železničarju prijateljsko tekmo. Tekma se bo odigrala dopoldne ob 10, na igrišču SK Železničarja na Tržaški cesti.

Odbor za delegiranje sodnikov pri OOLNP, službeno. Nedeljske tekme sodijo: Atletik SK: SK Železničar g. dr. Platinšek, ISSK Maribor mladina:SK Železničar mladina g. Jančič, ISSK Maribor rezerva:SK Železničar rezerva g. Kopic. Sodnike za prvenstveno tekmo je delegiral OZDS pri LNP.

Mariborski smučarski klub priredi v nedeljo 22. tm. izlet na Smolnik. Odhod zjutraj z vlakom do Ruš. Udeležba za odbornike obvezna. Vabljeni so vsi člani in prijatelji kluba. Tajnik.

Sokolstvo

Prednjaški zbor Sokola Maribor-matica se poziva na obvezni sestanek v pondeljek 23. tm. ob 8. uri zvečer v društveni pisarni v Narodnem domu.

Ptuj

Poroka. V proštiji cerkvi sta se poročila 18. t. m. Franc Mahorič, trgovec v Ptujju, in Marjeta Kodelova, hči hišnega posestnika v Ptujju. Bilo srečno!

Smrtno se je ponesrečil v Selcah v Dalmaciji Stanko Jamšek, fregatni poročnik. Njegovo truplo prepeljejo v Ptuj, kjer ga bodo pokopali. Pokojnik je bil šele 27 let star in je sin šolskega upravitelja Jamška na Bregu pri Ptujju. Težko prizadeti rodbini naše globoko sožalje!

Kino. V soboto 21. t. m. in v nedeljo 22. t. m. bomo videli film »Sestra Angelika«. V sredo 25. tm. in četrtek 26. tm. pa film »Olje in ogenj«.

Izročitev častne diplome. V sredo, 18. tm., je deputacija ptujškega občinskega sveta pod vodstvom župana Jeršeta izročila v Mariboru gospodu senatorju dr. Miroslavu Ploju krasno izdelano diplomo, s katero ga imenuje ptujška občina zaradi njegovih zaslug za Ptuj svojim častnim občanom.

Vandalizem. Neznanci so na banovinski cesti Sv. Vid - Cvetlin polomili vse mlado sadno drevje in povzročili s tem okrajnemu cestnemu odboru občutno škodo. To početje se na banovinskih cestah ponavlja že več let in še ni doslej uspelo storilcev prijati. Cestni odbor se je zategadelj odločil razpisati nagrado za izsleditev tistih, ki so jim mlada drevesa tako na poti.

Zdravstveno stanje šestih ponesrečenecv, ki so se pri velikem požaru v Spodnjih Pleterjah nevarno opekli, je nespremenjeno. Zdravniki upajo, da vsi ozdravijo.

Ptujski sejmi. V torek 17. t. m. je bil konjski in goveji sejem razmeroma slab, založen, kupčija je bila pa precej živahna. Prignali so 271 glav živine, prodali 150. Cene so bile sledeče: Voli 2.50—4.00 Din, biki 2.50—3.50 Din, telice 3—4 Din, krave 1.50—3.50 Din, vse za 1 kg žive teže; konji za klanje 200—600 Din eden, za plemo pa 1000—2500 Din eden. Svinjski sejem, 18. t. m. je bil dobro založen in tudi kupčija je bila dobra. Prignanih je bilo 377 ščetinarjev, prodanih pa 140. Cene so bile: pršutarji 5.50—6.00 Din, polmastne svinje 6—7 Din, mastne 7.00—7.50 Din, plemenske 6.00—6.50 Din, vse za kg žive teže, mrtva teža pa 9 Din za kg; prasci 6—8 tednov stari po kakovosti 100—150 Din eden.

Poljčane

Uspeli koncert. Glasbeni odsek poljčanskega Sokola je nadvse marljiv in deluje prav z uspehom že nekaj let pri sokolskih in drugih prireditvah. Ima pevski zbor, ki ga večje vodi ves čas šolski upravitelj br. Janko Živko in salonski orkester, ki je v izkušenih rokah zdravnika br. dr. Hronovskega. V nedeljo je imel ta odsek svoj prvi koncert z docela samostojnim sporedom. Sodeloval je pri tej priliki tudi pevski zbor iz Studenic, ki ga vodi isti pevovodja. Bogati, 28 točk obsegajoči spored, je otvoril orkester s sokolsko koračnico, nakar je odpel zbor 25 pevcev res prav lepo Zajčevo »Triča še«, Ferjančičevo »Sijaj, sijaj solnčece«, Devovi »Ko b' Zilo noj Dravco« ter »Halo ja, malo ti«, Jerebovo »Pelin roža« in Pavčičevo »Potrkan ples«. Za orkestrom, ki je zelo dobro uvežban, je nastopilo 12 studeniških pevcev povečini mladih fantov, ki so ob splošnem zanimanju in pritrjevanju odpeli Sattnerjevi »Na planine« ter »Pogled v nedolžno oko«, Ipavčev »O mraku«, Sicherlovo »Slavčuku«, Devovo »Gor čez izaro« in Adamičev »Fantovsko«. Po odmoru je zopet zaigral orkester, nato pa sta nastopila združena pevska zbor s pesmimi Juvanec »Spomin na zimski večer«, Devove »Hladna jesen že prihaja«, »Pastirc pa pase ovce tri« ter »Soči« in Jerebovo »O kresu«. Prvo in zadnjo teh so morali ob splošnem odobravanju ponoviti. Ploskanje tudi ni hotelo pomehati, ko je orkester bogat spored zaključil s Hronovskega koračnico, ki so jo tudi

morali ponoviti. Občinstvo, ki ga je bilo kljub pogostim sokolskim prireditvam še precej, je sprejelo ta prvi koncert zelo simpatično. Pričakovati je, da bo glas-

beni odsek v tej smeri nadaljeval in nas bo odlej vsaj vsako leto enkrat s svojo prireditvijo veselo presenetil. Ik.

*

Španci in Angleži ob izviru Amazone

Ekspedicija, ki bo stala 200 milijonov Din.

V najkrajšem času bo krenila iz Evrope ena najromantičnejših ekspedicij, ki bo raziskala doslej neznan izvirek južnoameriškega veletoka Amazone. Pod vodstvom dveh aktivnih španskih letalskih častnikov in s podporo španske in angleške vlade se bo podala ekspedicijska na nevarno pot, ki bo trajala po njihih izjavah najmanj dve leti.

Vodnika ekspedicije sta naročila v Londonu pri neki tvornici posebno letalo, ki ga pravkar preizkušata, če bo sposobno za nevarni polet. Če bo prvo letalo popolnoma ustrezalo, bosta naročila še tri taka letala. Toda letala bodo tvorila samo majhen del opreme omenjene romantične ekspedicije. Glavna tehnična pomožna sredstva predstavljajo namreč motorni čolni, strojinice, velika množina ročnih granat in dinamita. Posadka bo štela 44 mož, med njimi bodo trije pilotje, 4 mornariški častniki, 4 inženjerji, botaniki in zoologi, 3 zdravniki, antropolog, 2 geologa, 2 radiotelegrafista, 2 filmska strokovnjaka, 4 mehaniki in 12 mornarjev. Trije veliki in kompletno opremljeni radioaparati bodo ekspedicijsko v globini neprodrih pragozdov spajali z ostalim svetom. Stroški ekspedicije so preračunani na približno 200 milijonov Din.

V zgodovini raznih ekspedicij zadnjega časa je ekspedicijska, ki se bo podala v nevarne pragozdove, prva tako velika in tako moderno in popolno opremljena. Vodnika ekspedicije sta izjavila, da bosta prehodila kraje, kamor ni še stopila človeška noga in da se bosta morala boriti s plemenj, ki so tam naseljena in o katerih še ničesar ne ve civilizirani svet. Prebivalce ki živijo na takozvanih oazah južnoameriških pragozdov, skozi katere valovi reka Amazona, bo ekspedicijska obiskala s pomočjo letal, ker bi bilo prenevarno, stopiti s temi ljudmi v bližje stike. Za ekspedicijsko bo plul po reki velik moderen splav, na katerem bo laboratorij in radiopostaja. Ekspedicijska bo obenem proučevala tudi zdravstvene razmere omenjenih krajev. Znano je namreč, da v teh krajih razsaja neka tropič-

na bolezen, ki ji medicinska veda še ni kos. Iznajti zdravilo proti tej bolezni, je naloga zdravniškega odbora omenjene ekspedicije. Tudi je znano, da se plemena, ki žive na oazah in obalah Amazone, poslužujejo v svojih bojih najrazličnejših strupov. Preiskati te strupe bo dolžnost ekspedicije in ji je v ta namen dalo medicinsko vseučilišče v Madridu vse potrebne medikamente, da bi iznašla protistrup.

Ker se bodo morali člani ekspedicije hudo boriti proti tem divjakom, so oboroženi od pet do glave. Splav, ki ga bodo sestavili, bo podoben mali trdnjavi, plavajoči proti izviru reke Amazone, skozi srce pragozdov. Na vseh štirih straneh bodo na splavu postavljene strojinice, v sredi pa bo velik reflektor, ki bo menda največje strašilo za tamkajšnja plemena. Bombe in dinamit bodo služile ekspedicijski za prodiranje najgostejših mest v pragozdovih. Pravega dela pa se bo ekspedicijska lotila šele tedaj, ko bo že kakih 3000 km v globini pragozdov. Tedaj bo pričela raziskavanje in dela na vodi, kopnem in v zraku. Verjetno je, da bo ekspedicijska imela velike uspehe, ker bo svetu odkrila skrivnosti pragozdov in skrivnosten izvirek reke Amazone.

Znižanje Noblovih nagrad.

Letos bodo Noblove nagrade znižane za 7720 norveških kron in bo vsak izmed nagrajencev Noblevih nagrad dobil le 162.607 kron. Noblov zaklad znaša danes okrog 47 milijonov norveških kron. Zakaj so letos znižali nagrade, ni znano. Verjetno je, da so storili to v eri znižanja življenjskega standarta na vsem svetu.

Tragična smrt izumiteljeve žene.

Pred dnevi si je na Dunaju pognala kroglo v glavo vdova izumitelja avstrijske vojaške puške, inženjerja Mannlicherja. Mannlicher je dobil za svoj izum takozvane puške »mannlicherce« 10 milijonov kron, a je ves denar izgubil za časa avstrijske inflacije.

Mali oglasi

Razno

SVETLI PREMOG DIN 37.— suhi kolobarji Din 4.—, prevozi tovorov po znižani ceni. Tičar, Magdalenski park, Telefou 2715. 1428

Kupim

KUPIM tri oficirska angleška sedla. Naslov v upravi »Večernika«. 1585

KUPIMO ŽELEZNO WERTHEIM BLAGAJNO.

Pismene oferte prosimo na upravo lista pod »Blagajna«. 1569

Sobo odda

SOBO, zračno, čisto in čedno opremljeno, z električno razsvetljavo, s posebnim vhodom, od dam. Na ogled med 7. in 19. uro na Ruški cesti 7/I. vrata št. 7. 1573